

МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

АКАДЕМИЯ

СТАНОВИЩЕ

От: доц. д-р Павел Димитров Николов, катедра „Сигурност и граничен контрол“, факултет „Полиция“ при Академия на МВР.

Относно **дисертационен труд** за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ по професионално направление 3.8. Икономика“, научна специалност “Икономика и управление (Икономика на отбраната и сигурността)”.

Автор: Нешо Димитров Малчев, тема: „Анализ на информацията от открити източници със значение за националната сигурност на Република България“

Научен ръководител: доц. д-р Цветан Георгиев Цветков.

Основание за представяне на становището: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд.

При съобразяване с разпоредбите на ЗРАСРБ и ППЗРАСРБ във връзка със защита на дисертации за присъждане на академични длъжности, може да се отбележи следното:

1. Общо представяне на процедурата и докторанта.

Със заповед № 611/12.03.2020 на Зам. ректора по НИД на УНСС съм определен за външен член на научното жури за осигуряване на процедура по защита на дисертационен труд на посочената по-горе тема, за придобиване на образователната и научна степен „доктор“, в споменатите научна специалност и професионално направление. Авторът е докторант в задочна форма на обучение в катедра „Национална и регионална сигурност“ към факултет „Икономика на инфраструктурата“ на УНСС.

Представените от отдел „Научни съвети и конкурси“ на УНСС комплект от материали на хартиен и електронен носител са в съответствие с нормативните изисквания. В него се съдържат всички необходими документи, които доказват успешно проведено обучение в рамките на докторската програма. Наред с това, докторантът е приложил и списък с три броя публикации по темата на дисертационния труд, както и копия на самите

публикации. Оценявам положително научно-изследователската дейност на докторанта. Литературната осведоменост в публикациите може да бъде приета. Приемам без съмнения, че публикациите са лично дело на кандидата.

Авторефератът към дисертационния труд вярно и точно отразява неговото съдържание, получените резултати и приноси. Съдържанието му следва структурата на дисертацията.

От представената в европейски формат автобиография е видно, че докторантът Нешо Малчев е завършил Първа езикова гимназия, гр. Варна с изучаване на немски език през 2004 г. Придобива ОКС „бакалавър“ в Академия на МВР по специалността „Защита на националната сигурност“. Магистърската си степен по „Политология, дипломация и национална сигурност“ придобива във Великотърновски университет „Св. Св. Кирил и Методий“ през 2010 г. От 2013 г. е магистър по специалността „Право“ в резултат на обучението си в ЮЗУ „Неофит Рилски“ – гр.Благоевград.

След дипломирането си в Академия на МВР е назначен на работа в дирекция „Координация и взаимодействие в борбата с правонарушения засягащи интересите на ЕС“ на МВР. Там заема длъжността експерт в Сектор „Оперативно сътрудничество“. От 2010 г. до настоящия момент е служител в Държавна агенция „Национална Сигурност“.

2. Актуалност на тематиката, познаване на проблема, методика на изследването.

Темата на дисертационния труд е интересна и актуална, като е направено цялостно научно изследване на механизмите за придобиване, обработка и оценка на информация от открити източници със значение за националната сигурност на Република България.

Актуалността се обуславя от подробното характеризиране на съвременното състояние на изследвания въпрос и необходимостта от решаване на проблема за целенасочено компютърно обработване и анализиране на информацията от открити източници със значение за сигурността.

Представената тема развива, разширява и обогатява научното познание в областта на защитата на националната сигурност.

От изложението в дисертационния труд става ясно, че докторантът познава много добре проблема, свързан с анализа на информация за нуждите на специализираните държавни органи в сферата на сигурността. Той представя аналитична постановка, базирана на свободно достъпни

документи и материали, съдържащи неклассифицирана информация – открити източници, които имат отношение към сигурността на България.

Използваната разнообразна методика на изследване е позволила успешното решаване на поставената научна цел за разкриване на същностните характеристики на източниците на открита информация, на методите и начините за придобиване, обработка и оценка, на ползването на анализите в системата за национална сигурност на страната, за да се покажат възможностите за усъвършенстване на анализирането на информацията и да се изведат практико-приложни изводи, принципи и прогнози, също и практически решения на проблема.

3. Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите

Дисертационния труд има обем от 253 страници. В рамките на този обем съдържанието е структурирано от увод, основен текст в три глави, заключение, списък с използвана литература и приложения. Изложението във всяка глава е обособено в отделни точки, които са съответно озаглавени. Бележките под линия са значителен брой от 281, а представения в края библиографски списък на използваните източници от различно естество наброява 332, включително и на английски език.

Основната теза на научната разработка е чрез въвеждане на научен модел за анализ на информация да се модернизира системата за защита на националната сигурност на Република България, което да бъде в унисон с европейските критерии за сигурност.

Уводът включва: роля на информацията като материален ресурс на глобализацията; обект, предмет, цел и задачи на научното изследване; работна хипотеза; използвани изследователски методи; ограничения на изследването и потребители на резултатите от труда.

В увода на дисертационния труд правилно са формулирани обекта и предмет на изследването. Като обект на изследване е посочена възможността за анализ на публичната информация свързана със сигурността на България в широк аспект. Предмет на дисертационния труд е ефективността на анализа на информацията, придобита от открити източници и възможностите за информационно-аналитичната дейност, която да подпомага дейността по стратегическото планиране на работата на службите за сигурност в нашата страна.

Изследователският подход, който е използвал докторанта обхваща общонаучните методи: анализ и синтез, аналогия, сравнение чрез исторически анализ, логически метод и емпиричните методи – проучване на

експертно мнение, изследване на открити източници в пресата и електронните медии, аналитично моделиране, корелационно-регресионен анализ и др.

Предметната област на научния труд е интердисциплинарна между информационни, общонаучни и технически науки. За решаването на поставените задачи са използвани езикови показатели за сепариране на съобщенията и математически подходи за доказване на хипотезата за наличието на възможност за адекватна на изискванията компютърна обработка (анализ) на информацията от открити източници.

В първа глава на дисертацията „Постановка на проблема с анализа на информацията от открити източници“, в отделни точки са разгледани влиянието на информационното общество върху елементите на средата за сигурност, аспектите от информационната защита на обществото, както и графичния модел на логиката на дисертационния труд.

Втора глава е озаглавена „Теоретични изследвания за осъществяване на компютърен анализ на информация“. В рамките на осем точки се изследват: създаването на аналитичен модел, характеристиките на съвременното информационно общество, важните области при анализа на информацията и свързаните с това понятия, връзката между икономиката и информацията от открити източници, границите на публично достъпната информация, както и осигуряване на достъп до обществена информация.

Фокусът в глава трета е практическо решаване на проблема за компютърен анализ на информацията от открити източници със значение за сигурността. За целта са изследвани са теоретични аспекти на информацията по отношение на модела за анализ на информацията, както и научните методи за анализ на информацията. Направен е успешен опит за моделиране на компютърния анализ на информацията от открити източници. В последната част от тази глава са графично представени и анализирани резултатите от проведена анкета, базирана на теоретичния модел за анализ на информацията от открити източници. Анкетното проучване включва мненията на 89 експерти от сектора за сигурност.

Докторантът има конструктивно и аналитично мислене и може да открива нововъзникнали научни проблеми, като за целта е използвал съответния инструментариум. Важен елемент в подкрепа на успешната аналитична работа на докторанта в рамките на представеното научното изследване са формулираните изводи в края на всяка от главите базирани на изложението в тях.

Добро впечатление прави, че в рамките на съдържанието на отделните глави са внедрени графики, таблици и схеми, които онагледяват представената информация и подкрепят изложението.

В заключението на дисертационния труд се обосновава необходимостта от придобиване, защита и предоставяне на значима за сигурността информация. Изведени са основните аргументи за създаване и прилагане на модел за анализ на информацията. Обобщено е, че прилагането на компютърен анализ на информацията от открити източници е средство за модернизиране на системата за защита на националната сигурност на страната. Направени са аргументирани предложения за: внедряване на Система за анализ на открита информация, създаване на Специализирана дирекция „Анализ на информация към ДАНС, както и учредяване на Държавна комисия по информация на страната със задача администриране на открита информация със значение за националната сигурност.

Към дисертационния труд уместно са приобщени и приложения, които са пряко свързани с разкриването на същностните характеристики на изследвания проблем. Приложенията включват: Терминологичен речник; Списък с набор от данни по приоритетни области, които да се публикуват в отворен формат; Списък на стратегически обекти със значение за националната сигурност; Анализ на структурите, свързани с администриране на ОИ по сигурността; Категории информация, подлежащи на класифициране като държавна тайна, свързани с отбраната; Научни методи за анализ на информация в динамична среда на разпространение.

Дисертационният труд по обем и структура е логично изграден. Като се изхожда от заглавието на темата и изложението в рамките на неговото съдържание, се установява, че е налице нужното съответствие между тях. Съществува баланс по отношение на обема на отделните части на представения дисертационен труд. Предложената структура на научното изследване отразява както теоретичните, така и приложните въпроси по изследваната тематика.

Що се отнася до приносите, трябва да се отбележи, че в дисертационния труд се съдържат достатъчно различни по характер и значимост приноси и приносни моменти. Приемам научно-теоретичните и научно-приложните приноси, към които авторът има претенции.

В резултат на цялостната научно-изследователска работа на докторанта са намерени възможности за усъвършенстване на анализа на информацията чрез извеждане на конкретни предложени за оптимизиране на тази дейност в държавните структури от сектора за сигурност на България. Предложенията са обособени от автора в самото изложение на труда и в автореферата.

4. Препоръки и въпроси

На фона на моята положителна оценка за разработения от докторанта Нешо Малчев дисертационен труд, искам да отправя препоръка за задълбочаване на неговите теоретични и практически усилията за въвеждане на съвременни механизми, целящи повишаване ефективността на системата за защита на националната сигурност на Република България.

С оглед съществуващата необходимост от разработване и въвеждане в практиката на иновативни инструменти насочени към справяне с актуалните предизвикателства и заплахи пред националната и международна сигурност, бих отправил препоръка към докторанта да насочи бъдеща своя дейност в този аспект.

Въпроси към докторанта:

Какви опасности възникват в съвременното глобалното общество по отношение на информацията?

Как средата за сигурност влияе върху информацията и, обратно, как информацията може да повлияе върху сигурността?

Как може да оцените границите на публично достъпната информация по отношение на сигурността?

Какви са граничните възможности на предложението от Вас модел за анализ на информацията?

5. Заключение

Предвид изпълнението на всички нормативно установени изисквания за разработване и защита на дисертационен труд за присъждане на ОНС „доктор“, съгласно изискванията на ЗРАСРБ, и на правилника за неговото прилагане, и с оглед на цялостната оценка на посочените по-горе приноси в представения дисертационен труд, **убедено давам положителна оценка на дисертационния труд и гласувам положително „за“ присъждане на образователна и научна степен „доктор“ на Нешо Димитров Малчев по професионално направление 3.8. „Икономика“, научна специалност „Икономика и управление“ (Икономика на отбраната и сигурността).**

гр. София,

01.04.2020 г.

Изготвил становището:

Доц. д-р П. Николов